

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Ter attentie van staatssecretaris M. Paul
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

PLAATS/DATUM

Utrecht, 4 juli 2024

KENMERK

2024-005

ONDERWERP

Beëdiging staatssecretaris

Geachte mevrouw Paul, beste Mariëlle,

Van harte gefeliciteerd met uw beëdiging als staatssecretaris Funderend Onderwijs en Emancipatie. Het afgelopen jaar heeft u laten zien dat u een ambassadeur bent voor het onderwijs en hart heeft voor de sector. Wij waarderen uw inzet en kijken uit naar het voortzetten van onze constructieve samenwerking.

U weet als geen ander dat wij als sector voor grote uitdagingen staan die we samen het hoofd moeten bieden. Wij brengen een aantal belangrijke punten onder uw aandacht en gaan hier graag verder met u over in gesprek.

1. Een langetermijnplan voor een stabiele onderwijsarbeidsmarkt

Het is goed te zien dat uw nieuwe kabinet voornemens is om de kwaliteit van het onderwijs structureel te herstellen en dit vast te leggen in een herstelplan, gericht op de lange termijn. Het primair onderwijs is gebaat bij consistent beleid, zeker gezien de krappe arbeidsmarkt.

In december 2023 deden wij als sociale partners van het primair en voortgezet onderwijs een oproep aan de Tweede Kamer om te komen tot een integraal Deltaplan voor het funderend onderwijs; een samenhangend, langetermijnplan om de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren, beginnend bij het leraren- en schoolleiderstekort en alles dat daarmee samenhangt.

Het hoofdlijnenakkoord zet in op meer mensen voor de klas. Maatregelen die worden voorgesteld over meer zij-instroom, een hogere deeltijdfactor en meer ruimte voor het vakmanschap van de leraar kunnen worden verankerd in het langetermijnplan.

Het voornemen om te komen tot losse opleidingen voor het jonge en oude kind werkt

volgens ons echter averechts; smalle bevoegdheden leiden tot minder brede inzetbaarheid. Hiermee wordt het arbeidsmarktprobleem groter, niet kleiner.

Het opstellen van een langjarig herstelplan vraagt om een stevig traject waarbij leraren, schoolleiders en besturen betrokken zijn. Wij vragen u deze uitgestoken hand aan te nemen.

2. Oproep: schrap aangekondigde bezuinigingen

De bezuinigingen die het nieuwe kabinet in het hoofdlijnenakkoord heeft opgenomen vallen ons zwaar. Herstel vraagt extra structurele investeringen in plaats van kortingen. Niet lang geleden stelde McKinsey in opdracht van uw ministerie nog vast dat het huidige niveau van bekostiging alleen toereikend is om te kunnen voldoen aan de minimumeisen.

Fors schrappen in budgetten voor kanselijkheid en een btw-verhoging op fysieke en digitale leermiddelen doen het onderwijs pijn. Ook hangt er een rijksbrede generieke taakstelling van één miljard op subsidies boven de markt, waarvan nog onduidelijk is waar deze precies gaat landen. Wij vragen u de aangekondigde bezuinigingen op het onderwijs te schrappen en de subsidiegelden te laten landen in de structurele onderwijsbekostiging.

De hogere btw op leermiddelen en de boekensector staat in schril contrast met de inzet die nodig is om de basisvaardigheden bij onze leerlingen op orde te brengen. En door te korten op het budget voor het programma School en Omgeving kunnen minder leerlingen aanspraak maken op extra ontwikkeltijd.

Als de voorgenomen kortingen niet worden gecorrigeerd, resulteert dat in serieuze bezuinigingen voor de scholen. Dit zal leiden tot meer werkdruk, minder personeel en grotere klassen. Dit zal de weg naar herstel ernstig bemoeilijken.

3. Verstandig omgaan met onderwijsgeld

Onderwijsgeld is kostbaar en moet op de juiste manier besteed worden. Binnen onze sector besteden wij hier veel aandacht aan. Zoals de Onderwijsraad na een uitvoerig onderzoek vaststelde, biedt de huidige vorm van basisbekostiging de kans maatwerk te leveren.¹ Het primair onderwijs heeft baat bij een solide structurele financiering, met zeggenschap voor schoolleiders en leraren bij de besteding van middelen.

Deze vrijheid om onderwijsgeld verstandig te besteden is belangrijk om de juiste keuzes te maken, passend bij de scholen. Nieuwe strikte regels dragen daar niet aan bij. Wij roepen u dan ook op om in te zetten op een betere verantwoording van onderwijsgeld, in plaats van allerlei normen aan de voorkant.

---

¹ Advies Onderwijsraad 'Inzicht in en verantwoording van onderwijsgeld', juli 2018

4. Regie op de onderwijskwaliteit

Een stabiele onderwijsarbeidsmarkt is voordelig voor het bieden van goede onderwijskwaliteit. Daarnaast is het curriculum van belang. Het is daarom goed om te zien dat de curriculumherziening wordt voortgezet.

In het hoofdlijnenakkoord worden specifiek basisvaardigheden en burgerschap genoemd. Wij missen hier de digitale vaardigheden. Digitale geletterdheid begint al in het primair onderwijs en moet een vast onderdeel van het curriculum zijn - het liefst zoveel mogelijk geïntegreerd in andere vakken - zodat onze leerlingen onder andere weerbaar zijn tegen desinformatie en deepfakes.

In het onderwijs willen wij werken met de juiste toetsen en methodes. Wij pleiten voor meer toezicht op de kwaliteit van methodes en toetsen in brede zin en vragen de politiek om consistent beleid. De afgelopen jaren is er bijvoorbeeld wiebelbeleid geweest als het gaat om de eindtoets/doorstroomtoets. Dit brengt voor scholen en leerlingen veel onduidelijkheid en onzekerheid mee. Als we vasthouden aan een systeem met meerdere toetsaanbieders, is een belangrijke voorwaarde dat de doorstroomtoetsen goed onderling vergelijkbaar zijn.

Leraren zouden meer zicht moeten hebben op de onderbouwing van methodes, zodat zij vanuit hun professie de juiste keuzes kunnen maken. Het is belangrijk dat zij de ruimte krijgen dit te doen, zodat zij regie houden op de onderwijskwaliteit.

5. De staat van onze schoolgebouwen

Het is slecht gesteld met de staat van onze schoolgebouwen in het funderend onderwijs: slechts zeven procent van de scholen voldoet aan de arbo-eisen, 55 procent van de scholen heeft geen prettig binnenklimaat in de zomer en meer dan de helft heeft energielabel C of lager. Het is een verklaring voor het hoge ziekteverzuim in onze sector en zeker ook niet goed voor de kinderen. Schoolbesturen geven meer dan 15 procent meer geld aan huisvesting uit dan waar zij bekostiging voor ontvangen, dit gaat ten koste van het primaire proces.

Er is een forse investering nodig voor vernieuwing, renovatie, exploitatie en materiële instandhouding van onze schoolgebouwen. Het stemt ons voorzichtig positief dat dit kabinet een begin maakt door te investeren in maatschappelijk vastgoed, waar schoolgebouwen ook onder vallen. Om alle schoolgebouwen in 2050 minstens energieneutraal, circulair, onderwijsadaptief en gezond te maken, is echter 1,2 miljard per jaar extra aan structurele middelen nodig voor nieuwbouw en renovatie (prijspeil 2023). Wij roepen het nieuwe kabinet met klem op om hier extra middelen voor vrij te maken.

Daarnaast is het belangrijk dat bij het bouwen van nieuwe woonwijken beter rekening gehouden wordt met de voorzieningen, zoals scholen en kinderopvang. Ook als het gaat om de beschikbaarheid van energie. Scholen zouden een voorrangpositie moeten krijgen voor

een aansluiting op het elektriciteitsnet.

6. Kinderopvang toegankelijk voor alle kinderen

In het hoofdlijnenakkoord staat dat de stelselherziening kinderopvang wordt doorgezet en bijna gratis wordt voor werkende ouders. De PO-Raad moedigt het kabinet aan om de kinderopvang toegankelijk te maken voor álle kinderen. Ook als hun ouders niet werken. Zo bestrijden we achterstanden bij jonge kinderen voordat ze naar school gaan.

Afsluitend

Tot slot willen wij nogmaals benadrukken dat wij vanuit het primair onderwijs graag nauw betrokken zijn bij uw plannen. Uiteindelijk moet het beleid immers op de scholen worden uitgevoerd.

Wij nodigen u van harte uit om op 14 november een moment tussen 13.00 en 17.00 uur aanwezig te zijn bij onze Algemene Ledenvergadering. Op onze ledenvergadering combineren wij besluitvorming met ontmoeting en inspiratie. We gaan graag met u in gesprek over de belangrijke uitdagingen in onze sector en daarnaast is het een mooi moment om professionals uit de sector te ontmoeten.

Wij wensen u en uw nieuwe kabinet veel succes en wijsheid toe.

Met vriendelijke groet,

Freddy Weima
Voorzitter PO-Raad